

Nou projecte per a la polèmica Torre de la Llibertat a Manhattan

Redacció
NOVA YORK

El nou projecte per a la construcció de la Torre de la Llibertat, edifici central del World Trade Center de Nova York, va ser presentat ahir pel governador Georges Pataki, l'alcalde Michael Bloomberg i els arquitectes. Està previst que les obres del gratacels comencin al 2006. Com a prioritat central: garantir la màxima seguretat dels immobles. La nova

Maqueta de la futura torre. FRANCE PRESSE

construcció respectarà les mides de les Torres Bessones destruïdes l'11 de setembre del 2001 i tindrà al cim un observatori de vidre. L'obra culminarà amb una antena que assolirà els 1.776 peus (541,68 metres), en record de l'any de la independència americana. El complex estarà format per un centre cultural i quatre edificis d'oficines.

S'aprova el text del projecte de llei pel retorn dels 'papers'

Redacció
BARCELONA

La comissió de Cultura del Congrés va aprovar ahir, per 22 vots a favor i 15 en contra el projecte de llei que permetrà el retorn dels *papers de Salamanca*. El tràmit que continuarà ara serà al ple del Congrés al setembre, per després passar al Senat en comissió i en ple. El PNB i Esquerra Verda van demanar sense èxit el retorn de fons bascos i valencians.

Una mostra al Vendrell compara obres dels dos escultors, que tenien molts trets comuns

Les concordances artístiques entre Giacometti i Fenosa

Oriol Margalef
EL VENDRELL

La Fundació Apelles Fenosa del Vendrell acara les obres d'aquest escultor amb les del suís Alberto Giacometti, amb qui va tenir molta relació en el París artístic dels anys vint.

Tot i que les carreres dels escultors Apelles Fenosa (1899-1988) i Alberto Giacometti (1901-1966) van seguir camins diferents, el llegat dels dos artistes posa en relleu una relació iconogràfica que es fa especialment evident en alguns retrats de postguerra. Aquesta coincidència ha motivat l'exposició *Concordances*, que des d'ahir es pot veure a l'antiga casa d'estiu de Fenosa al Vendrell.

Més enllà dels paral·lelismes que es puguin trobar entre tots dos escultors, l'exposició ofereix l'oportunitat de veure a Catalunya fragments importants de l'obra de Giacometti, reconegut com un dels més grans escultors del segle XX. L'exposició mostra escultures, litografies, dibuixos i fotografies cedits per la Fundació Alberto et Annette Giacometti, constituïda l'any 2003.

Deixant de banda l'expressió artística, a Apelles Fenosa i Alberto Giacometti els acostren trets biogràfics comuns. L'un català i l'altre suís, pertanyien a la mateixa generació i van créixer artísticament al Montparnasse parisenc dels anys vint. Tots dos es coneixien, es movien en cercles comuns, compartien amistats i sentien una gran fascinació pels testimonis hieràtics de cultures antigues -com els que podien admirar al Louvre- o de la cultura japonesa.

Com a curiositat, també cal destacar que tots dos es van casar ja grans, al voltant de la

La mostra permet comparar les obres de tots dos artistes. DJERK VAN DER MEULEN

Els dos escultors pertanyien a la mateixa generació i coincidien en els trets de la figura femenina

cinquantena, i amb dones molt més joves que ells.

Acabada la Guerra Civil (1936-1939), Apelles Fenosa va tornar a París com a refugiat republicà. I després de la Segona Guerra Mundial, en una època de gran eferescència política, va retrobar Alberto Giacometti a les tertúlies dels cafès Sèlect o Dôme, segons re-

corda la viuda de Fenosa, Nicole. Tots dos artistes van intensificar encara més la seva relació a la meitat dels anys cinquanta, quan l'artista català exposava a la Hannover Gallery de Liverpool i Giacometti a la londinera Arts Council. Cal assenyalar que entre finals dels anys quaranta i finals de la dècada dels seixanta, els dos escultors van coincidir en fins a quatre exposicions.

Tot i que tenien una personalitat artística absolutament diferent, tots dos creadors practicaven una iconografia femenina semblant, especialment fidel a la figura humana. I la seva trajectòria també convergeix en molts altres punts. Els

retrats que van fer d'amics comuns, com ara Jean Genêt, Tristan Tzara o, especialment, la vescomtessa Marie-Laure de Noailles, esposa del mecenes Charles de Noailles -que es poden comparar a la mostra del Vendrell-, fa evident aquesta relació.

Un altre punt de contacte entre els dos artistes és el progressiu empetitiment de les figures que Giacometti produïa a partir dels anys quaranta. Per les dimensions reduïdes de les seves figures, a Fenosa se'l coneixia com l'escultor de butxaca.

Giacometti-Fenosa. Concordances
Fundació Apelles Fenosa
El Vendrell
FINS AL 30 DE SETEMBRE

IN MEMORIAM

Max Roqueta (1908-2005)

MANEL ZABALA

El mes de juny haurà estat mes de dol per a les lletres occitanes. Si el dia tres moria Bernat Manciet, als 82 anys, el passat 25

de juny va morir Max Roqueta, el degà dels escriptors occitans, a l'edat de 97 anys.

Roqueta va néixer a Argelers i tota la vida va ser fidel al parlar i als paisatges de la seva garriga llenguadociana. Segurament no hauria estat un poeta tan gran si no hagués estat alumne de Josep Sebastià Pons. Va començar a publicar l'any 1927. Occitanista literari, va ser fundador, després secretari general i més tard president de l'Institut d'Estudis Occitans. També va ser president del PEN Club de la llengua occitana.

Poeta, narrador i dramaturg, Roqueta va ser un dels millors escriptors europeus del segle xx, i un dels més personals i prolífics. Com a poeta, destacaria els seus *Sòmnis dau matin* (1937), *Sòmnis de la nuòch* (1942), *La pietat dau matin* (1963) i *Lo maucòr de l'unicòrn* (1988).

En 1934 publicà *Secret de l'èrba*, la seva primera gran prosa poètica. Roqueta va destacar com ningú en aquest gènere, potser a causa de

"la manera ben seva de fer sentir als altres la bellesa i la duresa, mesclades íntimament, del món", en paraules de Felip Gardy. El 1961 *Secret de l'èrba* passa-

rà a formar part de *Verd Paradís*, recull monumental de proses que va anar creixent fins a *Verd Paradís VI o Lo corbatàs roge* (2003). Cal destacar també dues novel·les: *La cerca de Pendariès* (1996) i *Tota la sabla de la mar* (1997).

Roqueta era també un home de teatre; desgraciadament bona part de les seves peces han arribat al gran públic en versió francesa, quan no resten inèdites. És sobre un escenari que cal trobar el seu humor, tan ben amagat en poesia i prosa. A destacar *Lo mètge de Cucanhan* (1958) i *Medelha* (1989).

L'obra de Max Roqueta ha estat traduïda a diversos idiomes. Pel que fa al català, l'any 2002 Àlex Susanna i Jaume Figueras van traduir *Poemes i proses*, a editorial Galerada. A la mateixa editorial és a punt de sortir *Verd Paradís I*, traduït per Jaume Figueras.

Per acabar, recordem-lo amb els seus versos: "Las paraulas son de lutz en camin / que sabon pas se quaqu'un las espera. // La nuòch inacababla".

Presentació del llibre "Un català entre bascos"

de Toni Strubell
Editorial La Campana

HI INTERVINDRAN:

Martxelo Otamendi (Director del diari Berria) i l'autor

LLIBRERIA ONA

Gran Via, 654, dijous, 30 juny, a les 19.30 h